

Briselē, 2025. gada 18. jūlijā
(OR. en)

11777/25

DEVGEN 131
COHAFA 71
ACP 77
RELEX 1036
SUSTDEV 58
COHOM 129
SAN 474
FAO 34

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs: Padomes Ģenerālsekretariāts

Datums: 2025. gada 18. jūlijs

Saņēmējs: delegācijas

Iepr. dok. Nr.: 10216/25 + ADD 1

Temats: Stiprināt noturību partnervalstīs, izmantojot ES ārējo darbību
– Padomes secinājumi (2025. gada 18. jūlijs)

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par tematu “Stiprināt noturību partnervalstīs, izmantojot ES ārējo darbību”, kurus Padome apstiprināja 4114. sanāksmē 2025. gada 18. jūlijā.

Padomes secinājumi “Stiprināt noturību partnervalstīs, izmantojot ES ārējo darbību”

IEVADS

1. Padome ar bažām atzīmē arvien lielākās globālās problēmas un to negatīvo ietekmi uz starptautiskās palīdzības vidi un attīstības sistēmām. Saistībā ar minēto ES, kas ir lielākā oficiālās attīstības palīdzības (OAP) sniedzēja pasaulē, joprojām ir uzticams partneris, kas ir apņēmis stiprināt noturību visā pasaulē.
2. Padome atzīst, ka mainīgā ģeopolitiskā kopaina, kurā konflikti un nestabilitāte veicina galēju globālo nabadzību, apvienojumā ar pašreizējiem finansējuma ierobežojumiem rada nepieciešamību izmantot pieejamos resursus stratēģiskāk un vairāk koncentrēties uz pārveidojošu pieeju, kuras mērķis ir integrēt novēršanas, stabilizācijas, miera, tālredzības un noturības veidošanas pasākumus. Tam ir vajadzīga partnervalstu līdzatbildība un pastāvīga iesaistīšanās, kas ir balstīta uz sensitīvu vietējo un kultūras jautājumu izpratni.
3. Padome atgādina savus secinājumus “Stratēģiska pieeja izturētspējai ES ārējās darbības jomā”¹ kopā ar savu apņemšanos kā vienu no ES ārējās darbības prioritātēm saglabāt atbalstu partnervalstīm noturības veidošanā, izmantojot savstarpēji izdevīgus intervences pasākumus. Padome atzīst, ka ES un tās dalībvalstu miers, labklājība un drošība arvien ciešāk ir savstarpēji saistīti ar mūsu partneru mieru, labklājību un drošību. Sagatavotības iekļaušana ES ārējā darbībā saskaņā ar Savienības sagatavotības stratēģiju, ko iesniedza 2025. gada 26. martā, un mūsu partneru noturības stiprināšana palīdz stiprināt pašas ES noturību. Savstarpējas noturības veidošana ar partneriem palīdz arī cīnīties pret tādiem kiberdraudiem un hibrīddraudiem kā dezinformācija un ārvalstu īstenota informācijas manipulācija un iejaukšanās.

¹ ST 14191/17, Stratēģiska pieeja izturētspējai ES ārējās darbības jomā – Padomes secinājumi (2017. gada 13. novembris).

4. Padome atkārtoti apstiprina savu apņemšanos uzturēt spēkā visas ES vērtības, tostarp starptautiskās tiesības un starptautiskās humanitārās tiesības. Padome arī apstiprina ES un tās dalībvalstu apņemšanos efektīvi īstenot Programmu 2030. gadam un turpināt atbalstīt efektīvu un iekļaujošu multilaterālismu.

PAŠREIZĒJAIS STĀVOKLIS

5. Padome uzsver, ka noturības veidošana var kļūt par pārveidojošu spēku attīstības progresa uzlabošanā un stabilitātes veicināšanā. Padome izceļ vajadzību par prioritāti noteikt tādu sadarbību ar partnervalstīm, kuras pamatā ir atbildība un līdzatbildība, kā arī kopīgas vērtības un apņemšanās sasniegt ilgtermiņa ilgtspējīgas attīstības mērķus. Lai sasniegtu šos mērķus, būs svarīgi veikt investīcijas un intervences pasākumus būtiskās jomās:
- a. Noturība ir jāstiprina visos līmeņos – indivīda, kopienas, valsts, reģiona un starptautiskā līmenī. Atbalsts noturībai ir konverģences dzinējspēks tiem, kas atpaliek visvairāk.
 - b. Padome uzsver, ka ilgtermiņa noturības veidošanā visos līmeņos būtiskas ir iekļaujošas, pārredzamas, neatkarīgas un pārskatatbildīgas publiskās iestādes.
 - c. Pilsoniskā sabiedrība un kopienas grupas ir svarīgi attīstības un humanitārās jomas partneri. Sievietes un jaunieši ir būtiski pārmaiņu līderi un veicinātāji noturības stiprināšanā. Ieguldīšana šādu dalībnieku spēju veidošanā palīdz nodrošināt tūlītēju reakciju, kad iestājas humanitāras krīzes.
 - d. Padome uzsver arī to, cik svarīga ir mediju brīvība, plurālisms, dezinformācijas apkarošana un medijpratības stiprināšana tādas uz informāciju balstītas un noturīgas pilsoniskās telpas veicināšanā, kura ļauj iedzīvotājiem aktīvi piedalīties demokrātiskajos procesos un saukt iestādes pie atbildības.

- e. Padome atkārtoti uzsver, ka ir pilnībā apņēmusies atbalstīt un īstenot starptautisko dzimumu līdztiesības satvaru un to, lai visas sievietes un meitenes varētu pilnībā izmantot visas cilvēktiesības un lai pilnvērtīgas iespējas būtu dotas gan viņām pašām, gan arī kļūtu par ilgtspējīgas attīstības mērķi un virzītājspēku, ņemot vērā ES Dzimumu līdztiesības rīcības plānu (*GAP*) III, ko pieņēmusi Komisija un Eiropas Savienības Augstais pārstāvis un kas ir atzinīgi novērtēts prezidentvalsts secinājumos.
- f. Padome uzsver, cik vitāli svarīga ir zinātne, tehnoloģijas un inovācija, kas ir galvenie noturības un ilgtspējas veidošanas veicinātāji.
- g. Padome atgādina, ka izšķirošs faktors ekonomikas un sociālajam progresam un attīstības iespējām ir tas, lai digitālā infrastruktūra, savienojamības risinājumi, interneta brīvība un kiberspēju veidošana būtu droši, uzticami, noturīgi, iekļaujoši, sasniedzami, pieejami un cenu ziņā samaksājami.
- h. Padome atzīst, cik svarīga ir katastrofu riska mazināšana, tālredzīga rīcība un sagatavotība katastrofām, dzīvību glābšana un uzturēšana, labbūtības un cieņas saglabāšana, humanitāro vajadzību samazināšana, pielāgošanās klimata pārmaiņām un attīstības ieguvumu un iztikas līdzekļu aizsardzība.
- i. Padome atgādina savus secinājumus par ūdeni ES ārējā darbībā ², aicina atkal censties sasniegt 6. IAM un uzsver, ka ir svarīgi atbalstīt integrētu dabas resursu pārvaldību, kā arī pastiprināt ES globālo rīcību, lai saskaņā ar Eiropas Ūdensresursu noturības stratēģiju ³ stiprinātu ūdensapgādes noturību.

² ST 14108/21, Ūdens ES ārējās darbības jomā – Padomes secinājumi (2021. gada 19. novembris).

³ ST 9932/25, Eiropas Ūdensresursu noturības stratēģija. Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai (2025. gada 4. jūnijs).

- j. Padome uzsver, cik svarīga ir uz satricinājumiem reaģētspējīga sociālā aizsardzība visiem, – tas ir būtiski, lai palielinātu skarto iedzīvotāju noturību. Kad vien iespējams, humānajā palīdzībā, vienlaikus ievērojot humanitāros principus, būtu jāizpēta saiknes ar valstu sociālās aizsardzības sistēmām, lai stiprinātu vietējās spējas un līdzatbildību, veicinātu koordināciju un radītu pamatu ilglaicīgiem risinājumiem skarto iedzīvotāju labā.
- k. Padome uzsver, ka izglītība un mūžizglītība ir noturības centienu pamatā. Padome atgādina, ka izglītība ir nozīmīga visiem visos bērnu attīstības posmos un visos krīzes apstākļos, kā arī to, ka tehniskās un profesionālās izglītības un mācību programmas ir svarīgas ilgtspējīgas attīstības veicināšanā un galējas nabadzības un bada izskaušanā.
- l. Padome uzsver, ka ilgtermiņa noturības veidošanā visos līmeņos būtiskas ir iekļaujošas, pārredzamas un pārskatatbildīgas iestādes. Partnervalstis ir atbildīgas par pašām nepieciešamo reformu izstrādi un īstenošanu, un Eiropas Savienībai par prioritāti būtu jānosaka ilgtermiņa spēju veidošana, atzīstot, ka ir būtiski stiprināt valstu speciālās zināšanas, lai valstis varētu izstrādāt un īstenot savas reformas, tostarp finanšu nozarē.
- m. Padome atgādina savus secinājumus par to, kā pastiprināt atbalstu globālajam pārtikas nodrošinājumam un uzturam, izmantojot Eiropas komandas pieeju ⁴, kas ir saskaņota ar samitu “Uzturs izaugsmei”, kurš notika Parīzē 2025. gada marta beigās. Saskaņā ar ES redzējumu par pārtiku un lauksaimniecību Padome arī aicina atbalstīt partnervalstis pārtikas suverenitātes, noturības un ilgtspējas jomā, visiem nodrošinot piekļuvi nekaitīgai, cenas ziņā samaksājamai, kvalitatīvai un uzturvielām bagātai pārtikai.

⁴ ST 16901/24, Eiropas komandas atbalsta pastiprināšana globālajam pārtikas nodrošinājumam un uzturam – Padomes secinājumi (2024. gada 16. decembris).

- n. Padome atgādina savus secinājumus “Globālās veselības stratēģija. Labāka veselība visiem mainīgā pasaulē”⁵ un savus secinājumus par Eiropas Revīzijas palātas Īpašo ziņojumu Nr. 18/2024⁶, un joprojām ir apņēmības pilna atbalstīt noturīgas veselības aprūpes sistēmas.
- o. ES joprojām ir apņēmības pilna veicināt, aizsargāt un īstenot visas cilvēktiesības un pilnībā un efektīvi īstenot Pekinas Rīcības platformu un Starptautiskās konferences par iedzīvotājiem un attīstību (*ICPD*) rīcības programmu un to pārskatīšanas konferenču iznākumus, un šādā kontekstā tā joprojām ir apņēmības pilna veicināt seksuālo un reproduktīvo veselību un ar to saistītās tiesības. Paturot prātā minēto, ES vēlreiz apstiprina apņemšanos veicināt, aizsargāt un īstenot ikvienas personas tiesības bez diskriminācijas, piespiešanas un vardarbības pilnībā kontrolēt jautājumus saistībā ar savu seksualitāti un seksuālo un reproduktīvo veselību un brīvi un atbildīgi lemt par tiem. Vēl ES uzsver, ka ir nepieciešams, lai seksuālās un reproduktīvās veselības jomā būtu vispārēji sasniedzama kvalitatīva un cenas ziņā pieejama visaptveroša informācija, izglītība, tostarp visaptveroša izglītība par seksualitāti, un veselības aprūpes pakalpojumi.
- p. Atgādinot savus secinājumus par Eiropas Revīzijas palātas Īpašo ziņojumu Nr. 17/2024, Padome atzinīgi vērtē pašreizējos centienus apkarot neatbilstīgu migrāciju, tostarp, izmantojot visaptverošas un stratēģiskas partnerības dialogā ar izcelsmes, tranzīta un galamērķa valstīm. Kaut arī attīstības sadarbība jau palīdz vērsties pret neatbilstīgas migrācijas pamatcēloņiem, ES ārējā darbībā tie būtu jāizskata, prioritārā kārtā – ar inovatīvām pieejām, mērķtiecīgā, saskaņotā un visaptverošā veidā, vietējām kopienām veicinot ekonomiskas izredzes nodrošināt ilgtspējīgus iztikas līdzekļus izcelsmes reģionos, un atbalstot uzņēmējvalstis.

⁵ ST 5908/24, Globālās veselības stratēģija. Labāka veselība visiem mainīgā pasaulē – Padomes secinājumi (2024. gada 29. janvāris).

⁶ ST 9395/25, Eiropas Revīzijas palātas Īpašais ziņojums Nr. 18/2024 “ES finansiālais atbalsts veselības aprūpes sistēmām izlasē iekļautajās partnervalstīs: atbilst plašiem stratēģiskiem mērķiem, taču intervences pasākumus ietekmē koordinācijas un ilgtspējas problēmas” – Padomes secinājumi (2025. gada 26. maijs).

6. Padome atgādina savus secinājumus “Likt lietā humanitāro un attīstības pasākumu saikni”⁷, kā arī secinājumus “Katastrofu riska mazināšanas joma ES ārējā darbībā”⁸ un uzsver, ka starptautiskajiem dalībniekiem visā humānās palīdzības, attīstības un miera saiknē (*HDP*) ir jāpalīdz veidot noturību.

SKATS NĀKOTNĒ/NĀKAMIE SOLI

7. Padome aicina Komisiju pašreizējā plānošanā turpināt visās savās humanitārajās, stabilizācijas, attīstības un miera veidošanas darbībās integrēt uz noturību vērstu pieeju. Noturības veidošanai ir vajadzīgas stabilas, integrētas pieejas, kuru pamatā ir sīki izstrādāta vietējā konteksta analīze, kur ir izskatīta gan pamatā esošā neaizsargātība, gan spēja izturēt arvien biežākus un smagākus satricinājumus.
8. Oficiālajai attīstības palīdzībai, tostarp tai, kas tiek sniegta ar starptautisko finanšu iestāžu (SFI) starpniecību, arī turpmāk būs svarīga nozīme attīstības sadarbībā. Padome uzsver, ka ir jāmobilizē elastīgi, stratēģiski un katalītiski resursi no dažādiem pieejamiem finanšu avotiem, no visiem attīstības dalībniekiem un privātā sektora. Padome atzīst potenciālu, kāds piemīt tādiem inovatīviem finansēšanas mehānismiem kā privāto līdzekļu mobilizēšana, un mudina Komisiju turpināt apsvērt šo instrumentu izmantošanu. Padome arī uzsver, ka ir ārkārtīgi svarīgi atbalstīt partnervalstis, kad tās uzlabo iekšzemes ieņēmumu mobilizāciju un stiprina institucionālās spējas pareizi pārvaldīt publiskās finanses. Padome atzīst, ka ir jāizmanto pastāvoši un inovatīvi finansējuma avoti, lai visneaizsargātākajām valstīm palīdzētu veidot noturību pret konkrētiem satricinājumiem, īpaši klimata satricinājumiem.

⁷ ST 9383/17, Likt lietā humanitāro un attīstības pasākumu saikni – Padomes secinājumi (2017. gada 19. maijs).

⁸ ST 14463/22, Katastrofu riska mazināšanas joma ES ārējā darbībā – Padomes secinājumi (2022. gada 28. novembris).

9. Padome atzīst, ka *Global Gateway* ir viena no galvenajām ES ārējās darbības stratēģijām un ka tā dod ieguldījumu ilgtspējīgas attīstības panākšanā partnervalstīs, savstarpēji izdevīgā un līdztiesīgā partnerībā veicot investīcijas ilgtspējīgā, noturīgā un kvalitatīvā infrastruktūrā. Padome aicina turpināt īstenot *Global Gateway* Eiropas komandas gaisotnē saskaņā ar ES un partnervalstu savstarpējām interesēm un balstoties uz stratēģijas investīciju prioritātēm – digitālā joma, klimats un enerģētika, transports, veselība, izglītība un pētniecība. Koncentrējoties uz galvenajām vērtības ķēdēm un stratēģiskajiem koridoriem, Padome norāda, ka ir svarīgi palielināt *Global Gateway* investīcijas Eiropas komandas pieejā, palīdzot stiprināt klimatnoturību, pārtikas nodrošinājumu un uzturu. Kaut arī *Global Gateway* tiek izmantota arī dažādos apstākļos ar augstu vai ārkārtēju nestabilitātes līmeni, ņemot vērā apstākļiem raksturīgās problēmas, ko risina ar 360° pieeju, uzmanība pastāvīgi ir jāpievērš tam, lai nodrošinātu, ka tas tiek darīts, balstoties uz kontekstuālu konflikta izpratni un atbalstot pielāgotākas un elastīgākas pieejas, kas ir konkrēti vērstas pret nestabilitāti. Padome atzīmē: var gadīties, ka ne visās partnervalstīs pastāv nosacījumi, lai iesaistītos iesaistei *Global Gateway* partnerībās, un uzsver, ka ir vajadzīga diferencēta ES pieeja apstākļos, kad uz investīcijām balstīti modeļi var nebūt piemēroti vai efektīvi.
10. Padome arī atzīst, ka nestabilās un (pēc)konflikta situācijās īpaša uzmanība būtu jāpievērš demokrātiskas pārejas procesu atbalstam, ekonomiskajai un sociālajai noturībai un iestāžu un kopienu stiprināšanai, galveno uzmanību pievēršot ilgtspējai, iekļaušanai un vietējai līdzatbildībai. Padome uzsver, ka ir vēl vairāk jāuzlabo ES integrētā pieeja ārējiem konfliktiem un krīzēm un jāturpina iesaistīties pragmatiski, bet principiāli.
11. Padome aicina Komisiju turpināt savstarpēji izdevīgi sadarboties ar izcelsmes un tranzīta valstīm, veidojot visaptverošas partnerības. Šajā sakarībā Padome aicina Komisiju izstrādāt ilgtspējīgas pieejas, lai saskaņā ar ES un starptautiskajām tiesībām panāktu lielāku saskaņotību starp attīstības un migrācijas politiku, tostarp, ilgtspējīgi risinot neatbilstīgas migrācijas pamatcēloņus.

12. Padome aicina Komisiju integrēt savā plānošanā humanitārās, attīstības, stabilizācijas un miera pieejas un, kad vien iespējams, nodrošināt saskaņotību un papildināmību starp projektiem un ar dalībvalstu, starptautisko finanšu iestāžu, Apvienoto Nāciju Organizācijas un pilsoniskās sabiedrības darbībām. Padome arī mudina uz ciešāku koordināciju ar citiem līdzīgi domājošiem līdzekļu devējiem un īstenošanas partneriem. Padome atkārtoti uzsver, ka ES un tās dalībvalstis turpinās veidot un koordinēt savus intervences pasākumus, pamatojoties uz attīstības politikas saskaņotību.
13. Padome uzsver, cik svarīgi ir turpināt darbu pie nestabilitātei veltītas integrētās pieejas visas Komisijas mērogā. Attiecībā uz nestabilām valstīm un it īpaši politiski spaidīgos un sarežģītos apstākļos Padome aicina izmantot diferencētu pieeju. Padome mudina dalībvalstis nestabilās situācijās turpināt atbalstīt ciešu sadarbību starp ES, starptautiskām finanšu iestādēm/MDB un Apvienoto Nāciju Organizāciju.
14. Padome aicina Komisiju turpināt uzlabot agrīno brīdināšanu un konfliktu novēršanu, uzraudzību un riska analīzi, lai nodrošinātu informāciju plānošanai, kā arī neplānojamām darbībām. Padome mudina Komisiju, Augsto pārstāvi un dalībvalstis Eiropas komandas pieejā turpināt un uzlabot apmaiņu ar savu analīzi, pārskatiem un gūtajām atziņām, kā arī rīcības plāniem, lai nodrošinātu kolektīvu mācīšanos un ātru un saskaņotu ES un tās dalībvalstu reakciju.
15. Padome mudina turpināt pārdomas par visaptverošu, uz vērtībām balstītu Eiropas piedāvājumu uz cilvēku orientētai e-pārvaldībai, kura atbalsta savstarpēju ES un partnervalstu noturību un digitālo suverenitāti.
16. Padome mudina Komisiju, Augsto pārstāvi un dalībvalstis savos saziņas un izpratnes veicināšanas centienos turpināt uzsvērt ES atbalstu noturībai, lai akcentētu to, ka ES ir stabils, uzticības un palāvības cienīgs partneris, kas sniedz nelokāmu atbalstu. Padome mudina uz stratēģisku saziņu vietējās valodās un izmantojot kanālus, kas pieejami vietējiem iedzīvotājiem.
17. Padome mudina Komisiju pārdomās par ES ārējās darbības nākotni arī turpmāk lielu uzmanību pievērst noturības veidošanai, stabilitātes uzlabošanai, miera veicināšanai, aizsardzības risku novēršanai un nestabilitātes pārvarēšanai partnervalstīs, neapsteidzot sarunas par nākamo daudzgadu finanšu shēmu (DFS).